

Cséby Géza

„egy boldog írói táborozás a Balaton mellett.”1932, 1982

A Balatoni Íróhét keszthelyi-hévízi eseményeinek vázlatja

Valójában két Balatoni Íróhétről kell szólni még akkor is, ha ezek közül a második csak három napig tartott . Az elsőre 1932-ben, a másodikra az 1932-es Íróhét 50 évfordulóján, 1982-ben került sor.

Az *Írók Gazdasági Egyesülete*, az IGE 1932-ben alakult meg, hogy az írók érdekképviseletét és segélyezését ellássa. Elnöke a rendkívül szimpatikus és az írók érdekeit szívéen viselő, országgyűlési képviselő *Pakots József* lett. Főtitkárnak *Lambrecht Kálmánt* és *Supka Gézát* választották. Még alakulásuk évében megszervezték az első Balatoni Íróhetet szeptember 4-11-ig, Veszprémben, Balatonfüreden, Siófokon és Keszthelyen illetve Hévízen. „*A tollat forgató kéz fogjon kezét, a kapát, kaszát és pörölyt forgató kézzel! Íme, elhoztuk a magyar Írást, s nektek adjuk: olvassátok!*” – szölt a szervezők kissé fellengzős, ám a célt meghatározó kiáltványa.

Az első rendezői megbeszélésre június 20-án került sor Budapesten, ahol részt vettek *dr. Gárdonyi Lajos* keszthelyi előljáró, *dr. Fára József* Zala megyei fő-levéltáros, *Czobor Mátyás* Zalaegerszeg polgármestere, *Bánó Rezső* balatonfüredi vezérigazgató. Az Íróhetet *Karafiáth Jenő* vallás-és közoktatásügyi miniszter is támogatta. Az értekezletet összehívó *Pakots József* kiválóan tudta, nem elhanyagolható az anyagi bázis létrehozása sem, hisz a Balatonhoz látogatókat etetni, itatni, altatni kell. Az ismert országgyűlési képviselő, *Pakots* szavaira azonban megnyíltak a pénztárcák. Nem titok, azoknak mélyére kellett nyúlni.

Keszthely különösen érdekelt volt a rendezvényben, ugyanis annak záróeseményei egybe estek a tervezett Helikoni Ünnepek programjával. Éppen ezért Keszthely város megbízásából az IGE helikoni pályázatot írt ki egy helikoni tárgyú novellára és egy helikoni ódára. A város előljárósága augusztus 23-án jóváhagyta, hogy a két díjazott egy-egy ezüstkoszorút kapjon. A tervek szerint, az ünnepélyes átadásra szeptember 11-én kerülne sor. A közönség

toborozásában a Magyar Királyi Államvasút is részt vesz, mivel aznap „Helikoni filléres gyors”-ot indít Budapestről Keszthelyre.

Szeptember 9-én délelőtt 11 óra 10 perckor ért be az írók vonata Siófokról a keszthelyi vasútállomásra. Az IGE tagjait népes városi küldöttség várta. Megjelent, többek közt: *dr. Huszár Pál* főszolgabíró, *Reischl Imre* városbíró, *Berkes Ottó* a gimnázium főigazgatója, *dr. Lénárd János* Festetics herceg főtitkára. A vonatból elsőként Pakots József elnök lépett ki, majd őt követték *Supka Géza*, *Kodolányi János*, *Baktay Ervin*, *Szántó György és felesége*, *József Attila*, *Terescsényi György*, *Nagy Lajos*, *Tamási Áron*, *Tamásiné Holitzer Erzsébet*, *Szegedi István*, *Laczkó Géza*, *Ligeti Ernő*, *Mécs László*, *Berda József*, *Fenyő László*, *Fodor József*, *Tersánszky Józsi Jenő* és mások. A vendégeket Reischl városbíró üdvözölte, kinek szavaira Pakots válaszolt. Ezt követően a társaság a vasútállomás előtt felsorakozott gépkocsikba ülve Hévízre utaztak. Az Íróhét vendégeinek ugyanis az akkor már világhírű Hévízfürdő igazgatósága biztosított szállást. Ez annál is kézenfekvőbb volt, mert a Balatoni Íróhét tematikus üléseit Hévízen tartották.

Még aznap irodalmi estet rendeztek Keszthelyen az *Urániában*. Hogy milyen lehetett az Uránia belső hangulata egy-egy rendezvény alkalmával, arra *Bernáth Aurél* ad választ *Így éltünk Pannóniában* című könyvében. Ennek történetei azért korábbra keltezhetőek mint 1932, de a leírt hangulat, a hűvös előtér, a páholyhoz felvezető keskeny lépcső, a perolin-puska, amellyel a tulajdonos illatos permetet szórt szét a teremben visszaadnak valamit a letűnt korok bájából. de most, itt, színültig megtelt nézőtér előtt Pakots József mondott bevezetőt, majd őt Ligeti Ernő kolozsvári író követte, aki a jelen irodalmi helyzetéről szólt „*Az erdélyi alkotó szellem válsága*” címmel. Az est túlnyomó részében a kortárs költők versei hangzottaik el. *Berde Mária* és *Bartalis János* versét *Andersen Felícia*, a vak Szántó György novelláját felesége olvasta fel, három versét szavalta Mécs László. Tamási Áron novellát olvasott fel, *Balla Zsuzsi Erdélyi József* egy költeményét szavalta. A beszámoló szerint az est éjfél körül ért véget.

Másnap szombaton (szept. 10.) délelőtt tanácskozás folyt, majd délután megalakították az *IGE Zala Megyei Csoportját*, elnökekül *Festetics Tasziló* herceget választva. Festetics válaszként ezer pengőt ajánlott fel az IGE céljaira, további ajándéka volt egy Balaton-parti telek, amelyen az IGE felépíthette volna a keszthelyi íróházat. Ezt a házat azonban hiába keressük, mivel Festetics

elhunytaival a hitbizomány főtitkára megtagadta az átadást. Tehette, mivel telekkönyvileg még nem volt rendezve a tulajdonjog.

Az ünnepségsorozat keszthelyi rendezvényei közül külön kell megemlíteni Tersánszky Józsi Jenő Magyar Képeskönyvének bemutatását, melyet minden helyszínen s végül Keszthelyen, az Urániában is színre vittek. Az avantgárd színház első hírnökeként robbant be a városba a darab, ahol is a rendező, a konferanszié és a gitárkíséretet játszó és éneklő személy egy és ugyanaz volt – maga a szerző. A produkció tulajdonképpen kabarészínház volt, szövege, díszlete és jelmezei Tersánszky sokoldalú tehetségét dicsérte. A színpadon ugyanis 2 méter maga, 3 méter széles, forgatható képeskönyvből léptek elő a szereplők, mintegy megelevenedett illusztrációként. *Cseres Tibor* 1982-ben e színpadi művel kapcsolatban megemlítette, hogy a képeskönyv bemutatójának mindenütt nagy sikere volt, de botránykő lett a szerző és az IGE között. Ugyanis a pénztárba Tersánszky a feleségét ültette be, mivel úgy gondolta: ugyan az IGE égisze alatt folyik a műsor, de a szerző és a szereplő mégiscsak ő, s így a legcélszerűbb ha az egész összeg mindjárt a saját pénztárába folyik be. Az IGE viszont saját tőkéjének növelését szerette volna elérni a bevételekkel, ahogy más esetben ez meg is történt.

Kodolányi János az Urániai szereplést is megemlíti *Visszapillantó tükör* című könyvében, ahol kissé túlozva azt írja: „*Keszthelyen olyan tömeg előtt szerepeltünk, hogy ezrével szorult ki a közönség a helyiségből.*” Mindenesetre a városba érkező írók nagy érdeklődést váltottak ki. A fiatalok körében is. Az akkor 12 éves *Kun Irén* emlékkönyvét aláíratta az Íróhétre érkezett vendégekkel, amit később – ötven év múltával – nekem is megmutatott. Szöveget nem írtak az Íróhét résztvevői, csak aláírást kaphatott a fiatal lány.

Ennek a napnak érdekessége az a menükártya, amely a hévízi *Löffler Mihály-féle vendéglő*ből származik. Ez felsorolja az ünnepi étkeket: borjú raguleves, velőgöngyölék paradicsommártással, ropogós sült malac vöröskáposztával, vegyes rétes (almás, túrós, káposztás), gyümölcs, feketekávé, kőbányai sör, badacsonyi rizling. Azonban nem lenne irodalmi becse a 80 évvel ezelőtti papírszeletnek, ha a hátoldala üresen maradt volna. József Attilának a menükártya hátoldalára rögtönzéseket írtak barátai:

Az első bejegyzés Kodolányi Jánostól származott:

Jó kis hely e fogadó,

Nőjjön meg a fogad, ó!!!

Terescsényi György a következőket írta:

„Velőgöngyölékedre” gondolok némi makói hagymaíz kíséretében. De azért szeretlek.

Őt követte, amint magát nevezi:

A felbujtó: Nagy Lajos.

Tehát az ötlet tőle eredt.

Ligeti Ernő:

Ez a káposztás rétes tünemény volt.

Hogy lehet nem élni az életet?

Erdélyi József a következő:

Nagy Lajos szerint a Balatoni Hét legszebb verse a túloldalon olvasható, pukkadj!

Ezeket a rögtönzéseket még páran követték. A kínrímek, rögtönzések azonban ezzel nem értek véget. A bankett-borok hatására költői versenyre került sor. Ott születtek a következők:

Bort iszik Mécs László,

Haja csüng, mind lankadt zászló.

Szemben van a Badacsony,

Az én rózsám alacsony.

Asztal közepén ül Kiss Menyhért,

Ő is közénk jött egy kis enyhért.

Nincs itt Csokonai, nincs itt Lilla,

Helyüket nem pótolja József Attila.

Az ellátás nagyon jó volt. Kodolányi már említett könyvében írja, hogy *„Hévízen a bérlő részvénytársaság igazgatói fejedelmi vendéglátásban*

részesítették íróinkat, s még nagy bált is rendeztek, ahol a parasztnéppel együtt táncolt az IGE”.

A lelkesedés annál inkább érthető volt, hisz sok szegény-sorsú író ekkor látta először a Balatont. Nagy Lajos József Attila hévízi szobatársa A menekülő ember-ben írja: *„Márpedig nekünk, József Attilának és nekem az evés volt a fontos.(...) Az asztalnál mindenütt mellettem ült Attila, aki úgy élvezte az ételeket – halat, szárnyast, Pazar köreteket, tortát, a legfinomabb gyümölcsöket –, hogy nyögött és sóhajtozott a gyönyörűségtől. És szüntelenül magyarázta még teli szájjal is, miért olyan finom a fogas, miért olyan remek a szőlő, a körte...”.*

Vasárnap a Városházán (ma a Goldmark Károly Művelődési Központ) dísztermében gyülekeztek az írók. Nagy kavalkád lehetett, mert a hetivásárra is éppen ekkor érkeztek a vásárosok. Abban az időben a mai Sétálóutcán rakták ki portékáikat az eladók és itt tolongott a vásár közönsége is, közvetlenül a Városháza előtti és melletti útszakaszon. Az Íróhét résztvevői pedig a nagy sportember hírében álló *Albrecht* főherceget várták, aki 400 kilométer gépkocsizott, hogy Keszthelyre érjen. Amikor a várakozó írókat felszólították, fáradjanak le a díszteremből az épület elé, mert megérkezett a főherceg, szinte mindenki eleget tett a felszólításnak. Nem így Berda József, aki kijelentette: *„Én a költőfejedelem, nem megyek le egy főherceg elébe.”* És így is lett.

A baloldali írók *„folyton rebelliskedtek”* – írja a *Literatura* 1932. októberi száma, majd megjegyzi: *„Egyik ilyen beszéd után azt mondja Tersánszky Józsi Jenő: - Ha ezeket a fiatalokat sokat hagyják beszélni, akkor a Markó utcában végződik majd a kongresszus és nem Keszthelyen! – Illetőleg Keszthely helyett – Veszthelyen, vágja rá Pakots.”* De semmi ilyenre nem került sor.

A főhercegi találkozót követően a társaság a keszthelyi park Helikoni emlékművéhez sétált, ahol a *Helikoni Ünnepélyre* került sor. A meghirdetett pályadíjakat is kiosztották, a kaposvári *Szóllósy Ferenc A balatoni aranyhíd* című novellája és *Palasovszky Béla Magyar Helikon* című ódája nyerte el a zsűri tetszését. Mérvadó körökben Szóllósy novellájának beérkezése előtt az volt a vélemény, hogy a pályadíjat Kodolányi János nyerheti el. A mintegy 50 pályamunka beérkezése után a zsűri mégis úgy döntött, hogy a kiírásnak leginkább Szóllósy írása felel meg. A balatoni aranyhíd rege-szerű történet, mese, ma már kissé avíttnak ható módon, de kétségtelenül meglévő prózai tehetséggel megírt mű. Minden van benne, ami egy édes-bús szerelmes

történethez kell: Balaton, sejtelmes nádasok, holdvilág, halászok, szerelmes leány és fiú, aki jelen esetben egy magyar tündérlány és egy fiatal francia tiszt, és így tovább. A történetben szemesi halászok mesélnek a magyar lány és az ifjú francia tiszt szerelméről, aki képes volt harminc napon át, minden éjjel a nádas partján várnia szerelmét, amíg végül elnyerte vágyának tárgyát, azaz személyét. Mi több, a tiszt ezalatt a harminc nap alatt magyarrá is változott, s hiába volt az indulást elrendelő parancs ő maradt. S végül – így a szemesi halászok – a sellőlánnyal az aranyhídon át, minden biztonnyal eljutottak az ezüstpalotába. Az elbeszélésben a szemesi halászok azt is elmondják, hogy a nádaratók a nádasban találtak egy katonai vállszíjat, egy női topánkát, sőt egy bölcsőt is.

Palasovszky Béla 10 versszakos ódája megidézi az ősi helikonokat: *Festeticset, Kisfaludyt, Berzsenyit, Horváth Ádámot*. Példaképpül állítja őket a ma embere elé. Hallgassunk meg ízelítőt a műből. Az óda mindvégig emelkedett hangját az utolsó versszak még inkább kiemeli, s furcsa vízióval zárja:

*Zengj fel ma, Echó!... Helikon Echója,
Dalold nekünk az élet szent hitét,
Az ég mezőin csillagod ragyogja,
Hogy nem szabad itt elcsüggedni még,
De bizóan kell nézni jövődőbe,
E múzsák berke Evoét kiált, -
Eleget hullott tört szemünknek könnye,
Gyűjtsd, - Helikon, - az életünk örömré,
Éltesd a Hont s – ha lesz majd: - a királyt!*

Természetesen Palasovszky is meghívást nyert a díjátadásra. A díjat tehát Szöllősy és Palasovszky kapták: egy fehér márványlapon fekvő ezüst koszorút, mely koszorú plakettet font körül, rajta a felírással: „*Keszthely helikoni pályadíja, Balatoni Íróhét. 1932. IX. 11.*” Az ünnepséget Paulini Béla Gyöngyös-bokrétásainak műsora zárta. A műsorban felléptek *Kiskomárom, Galambok, Balatonmagyaród, Zalakaros* és *Sármellék* népviseletbe öltözött fiataljai.

Az ebédre is Keszthelyen került sor. Itt mutatta be a főhercegnek Pakots Terescsényi Györgyöt, Tamási Áront és József Attilát. Az ebéd előtt a főherceg

beszélgetett az írókkal. Nagy Lajossal kezét fogva megszólalt: „– *Úgy rémlik, mintha már láttam volna Önt valahol! – Nem hiszem, Fenség,* – rázta meg fejét Nagy Lajos– *mert én születésem óta most jöttem ki először az Abbázia kávéházból. – Úgy,* – mondja mosolyogva a főrend, – *pedig én is szoktam az Abbázia felé járni. – De én bent ülök.* – így Nagy Lajos, mire a királyi herceg jókedvűen rávágta: – *Nos, ezentúl be fogok oda nézni!*”

Az ebédnél számos felköszöntő hangzott el. Albrecht főherceg *A magyarság eszményi egységéről* beszélt, elítélte az olcsó hazafiságot. „*Az IGE-nek – mondta – egyik legfőbb feladata abban áll, hogy olyan szervezetbe egyesítse majd minden ország és minden világrész magyar íróit, melyben ezek az írók – pártállásra és világszemléletre való minden tekintet nélkül – a legjobban szolgálhatják magyar nyelvünk művelését és a magyar lelkiség belső integrálódását.*” Szavaira Tamási válaszolt: „*hiszek abban, hogy az igazi magyar szellempolitika az lesz, amely igyekszik ezeket az új magyarokat (ti: a kortárs magyarokat és a jövő magyarjait Cs.G.) határokon felül összekötni.*”

Este a keszthelyi Balaton-part villanyfűzérbe öltözve búcsúztatta az IGE résztvevőit, a Balatoni Íróhetet. A Keszthelyi Hírlap szeptember 18-i száma írja: „*Estére kigyulladt a Balaton felett ezer színes lámpa, hogy a vízen táncoló szivárvány-színek hangulatosan fejezzék be a Balatoni Íróhét keszthelyi ünnepeit.*”

Az írók Pakots iránti hálájuk jeléül az Íróhét végén úgynevezett emlékalbumbal kedveskedtek. Ebbe az albumba, amely a Petőfi Irodalmi Múzeum tulajdona, a résztvevők versekkel, beírásokkal tisztelték meg Pakots Józsefet, aki – Móricz Virág szavaival élve – „*nem volt író, nem szerkesztő, csak jó, jószívű és képviselő. Szerelmes volt az irodalomba és az írókba, s mindenre kész volt érettük.*” Számos jókívánság került az album lapjaira. Tamás Sári óhaját is leírta: „*Az IGE megjelent a kicsiny kézöld tenger mellett. Legyen ez nekünk olyan, mint, amikor „a vizek felett megjelent az Úr...”*” Tamási Áron humoros beírása Pakots elnököt a gólyához hasonlítja: „*Siófokon láttam a nők kedvencét: a gólyát. Boldogan újságoltam neki, hogy nekünk is van már gólyánk: Pakots. Ott láttam őt az Ige-parton, az első életrevaló csecsemővel aranyos csőrében. Ha az első gólyában már néha nem is hiszek, a másodikban annál jobban.*” Ebből az albumból származik József Attila híres rögtönzése is:

*Kezdetben volt Pakots,
aztán lőn az IGE,
köztünk ő a kapocs,
azért jöttünk ide.*

Csupán megjegyezni kívánom, hogy 1982-ig valamennyi József Attila kritikai kiadás e vers születését téves helymegjelöléssel közölte, elsőnek nekem sikerült rámutatni, hogy a négysoros Hévízen íródott. Ugyancsak itt szólok arról, hogy a Balatoni Íróhét legismertebb csoportkép helyszínét többen Siófokra teszik. A fürdőruhában feszítő társaság képe Keszthelyen készült. Ugyanis a *Petőfi Irodalmi Múzeumban* meglévő fénykép hátoldalán Tamási Áron közlése nyomán felesége ráírta, hogy a felvétel Keszthelyen készült 1932-ben. Úgy gondolom, hogy ideje volt tisztázni a félreértéseket.

Bár Móricz Zsigmond 1933-ban keserűen ír *Kovács házy* tanácsosnak: „*Tavaly a Balatoni Íróhét volt és nem használták ki az írókat, akik ezüsttálcán voltak feltálalva a balatoni nagy fürdőipar és idegenforgalom javára. Egy tömeg balatoni írásnak kellene már lenni...*” Ha nem is volt átütő a siker, azért sok eredményt hozott. Pakots József a *Literatura* 1932 októberi számában közölt íróhéti beszámolójában számos pozitívumra hívja fel a figyelmet, többek közt arra is, hogy *Zala vármegye* azt a határozatot hozta, miszerint száznál több népkönyvtárát kiegészíti az élő írók műveivel. Végezetük leszögezi: „*Úgy érzem, hogy az írók és a közönség e találkozója több volt egy szervezkedési mozgalom epizódjánál; ez ujjongó egymásratalálást jelentett a magyar író és a magyar olvasó számára és boldogan állapítottam meg, hogy a társadalom mai gazdasági elesettségének romjai alatt tisztán őrzi még nemes eszményi ösztöneit és vágyait.*”

A Balatoni Íróhétre először Tamási Áron *Királyi herceg* novellája hívta fel a figyelmemet. Ekkor született meg a döntés, hogy az 50 évfordulót Keszthely megünnepli.

A rendezvény szervezése már 1982 év elején elkezdődött. Az első levél azonban a szóbeli tárgyalásokat követően csak március 16-án ment el a *Művészeti Alap Irodalmi Szakosztálya* vezetőjének, akitől a legnagyobb anyagi támogatást remélték a szervezők. Ebben tulajdonképpen nem is csalódtak. Az

ünnepségre hatvanöt meghívót küldtek el, s több mint harmincan el is fogadták az invitálást. Nem volt ez rossz arány, hisz a meghívottak közt számosan voltak, akiknek részvételére nem számítottak a rendezők, de protokolláris szempontból kötelező volt a meghívó elküldése.

1982. szeptember 4-én és 5-én került megrendezésre az emlékülés. A Goldmark Károly Művelődési Központ szervezésében megtartott rendezvény fő támogatói a *Magyar Írók Szövetsége*, valamint a *Művészeti Alap Irodalmi Szakosztálya* voltak, név szerint: *Nagy Gáspár* és *Funk Miklós*. Ők segítettek a meghívandók névsorát összeállítani, a címeket a szervezők rendelkezésére bocsátani. Nagy rendezvény volt készülöben, de sajnos a megyei és városi vezetés nem igazán örült az eseménynek. (S ekkor nagyon finoman fogalmazok.) Ez annak volt köszönhető, hogy a párt- és állami vezetés „megbízhatatlannak” tartotta az írókat (legalább is közülük jó párat), akik a fennálló rendszer ellen szólalhatnak meg. Ekkor még nem jelent meg Nagy Gáspár Nagy Imre verse, de ennek előestéjén vagyunk. Mindezek ellenére – a találkozó szempontjából – zökkenőmentesen és olajozottan folyt a szervezés.

Az emlékülésre tehát több mint harminc író, költő, irodalomtörténész, szerkesztő, irodalmár látogatott el a Balaton-parti városba. Többek közt: *Bertók László*, *Bodnár György*, *Cseres Tibor*, *Csorba Győző*, *Csurka István*, *D. Magyari Imre*, *Fodor András*, *Galsai Pongrác*, *Gazdag Erzsébet*, *Görgey Gábor*, *Jánossy István*, *Laczkó András*, *Mátyás Ferenc*, *M. Pásztor József*, *Móricz Virág*, *Nagy Gáspár*, *Péntek Imre*, *Takáts Gyula*, *Tasi József*, *Tóbiás Áron*, *Tóth Bálint* és mások. Szállásuk a Hotel Helikonban volt.

A rendezvénysorozat első aktusaként avatták fel a Goldmark Károly Művelődési Központban, a Keszthelyi Pantheon első emléktábláját. A márványtábla szövege következő:

EBBEN AZ ÉPÜLETBEN RENDEZTE MEG AZ ÍRÓK GAZDASÁGI EGYESÜLETE (IGE) 1932. SZEPTEMBER 10-ÉN A BALATONI ÍRÓHÉT KESZTHELYI TANÁCSKOZÁSÁT. A tábla jobb felső sarkába József Attila előbb idézett rögtönzését vészték.

A tábla avatóját Cseres Tibor tartotta, aki többek közt a következőket mondta: „*Emléktáblát avatunk. (...) ez hősi emléktábla. (...) A katonák és az írók*

emléktáblái mindig hősi táblák, mert az írók bátorsága vetekedett és vetekszik a katonák bátorságával. (...) engedjék meg, hogy köszönetet mondjak az akkori írók bátorságának a mai írók nevében.”

A márványtáblára *Bogár Livia* erre az alkalomra vert érmének keményöntete került. Az érem előlapjára az egykori Uránia képe, hátlapjára József Attila rögtönzése került. A szervezők megbízásából vert érem, melyet a résztvevők emlékként megkaptak, külön érdekessége volt a találkozóknak.

Az avatást követően a művelődési központ színházklubbjában került sor arra a konferenciára, amelyik hivatva volt az IGE szerepét és eredményeit felvázolni. Ugyanis ennek a fontos egyesületnek története majdhogynem fehér folt lett a háború utáni magyar irodalomtörténetben. Számos elhallgatással, félreértelmezéssel. Ezért volt nagy jelentőségű mindazt amit az előadók elmondtak: Fodor András, Cseres Tibor, Móricz Virág, M. Pásztor József, Laczkó András, Bodnár György, Tasi József és jómagam.

A tanácskozás napjának délutánját Hévízen töltötték a vendégek, később a Vadaskerti Csárda vacsorája oldotta a nap eseményeinek feszültségét. Csorba Győző Galsai Pongráccal és Takáts Gyulával, Görgey Gábor Csurka Istvánval, Bertók László Győrffy Györggyel és Fodor Andrással, Tóth Bálint Cseres Tiborral folytattak könnyed eszmecserét.

Ekkor kerültek elő az emlékkönyvek. S az ötven évvel ezelőttihez hasonló rigmusok, vagy csupán beírások születtek íróink, költőink tollából. Gazdag Erzsé volt az egyetlen, aki azt mondta nekem: - *Ne haragudjon én évek óta már csak pénzért írok!* – De azért a nevét odakanyarította emlékkönyvem lapjára. Ingyen.

Móricz Virág a következőket jegyezte:

„Bár lenne 50 év múlva olyan csapat-öröm, mint ma, élvezve a szép város szíves látását. Szeretettel.

Tasi József irodalomtörténész:

*„Alulírott míg ezt költöm,
a poharam teletöltöm,
azaz teletölteném –
ivás helyett „költemény”.*

Erre tromfolt M. Pásztor József szintén az irodalom történésze:
*„Nem igaz, hogy nem ihatunk. Bőven jut kinek kívánsága (szerint) ser, bor jut a
szomjazóknak.....”*

Cseres Tibor:
*„Szeptember 4-én este, éjjel teljesen oldott hangulatban minden jót kívánok az
IGE emlékülésének, résztvevőinek s magunknak.”*

Írt Nagy Gáspár, Péntek Imre is, félig személyes verseket:

*Kedves Géza!
Van-e géze?
Kössön (csomót?)
be, mert el vérzek:
ez egy rossz (elő)érzet. Péntek Imre*

A következő:

*Íróhét:
volt
itt író
37!
ha
még
egyszer
eljövünk
IGE s ALAP
Keszthely
alatt
az asztal alatt
a Vadaskerti
Csárdában
örökre itt marad
....*

Nagy Gáspár (lehet, hogy egy hétig maradunk?)

Csorba Győző és Bertók László a „két pécsi” közös verset faragtak. Egyik sorát Csorba, a másikat Bertók írta:

*Balatoni Íróhéten,
itt ülünk a szalmaszéken,
nem tudjuk mi a protokoll,
de ezért nem Csébyt okol-
juk
S ezért most nagy szeretettel
köszönjük a meghívást, és a szíves vendéglátást....
a következő 50 évben is.*

Koczogh Ákos teljesen személyes verssel rukkolt elő csupa nagybetűs, szép írásával:

*E könyv birtokosa: Géza Cséby
Minden gondunkat ő intézi.
Összegyűltek a kultúra vitézi,
Teljék örömed benne: Géza Cséby.*

Jánosy István a tőle megszokott mívés verset írt az emlékkönyvbe:

*Ötven év nyarait múltattam ez isteni tájon,
hol pincék zugolyán Berzsenyi szelleme leng.
Bűvös összhangban bár látnám tájait újra
Múzsák és madarak kellemes őrhelyeként.*

Mátyás Ferenc Keszthelyt emlegette:

*Ha kinyílna az elme, -
belátná:
Keszthely többet érdemelne!*

Móricz Virág egy másik emlékkönyvbe a következőket írta:

„Éljen és viruljon, szeresse az írást szép Keszthely, amit mind szeretünk.” Ezt huszonöt író írta alá, bizonyosságul, hogy ők is így gondolják.

Másnap a *Festetics kastély* Tükörtermében *„Beszélgetés a Balatonról, Keszthelyről a környékről..."* címmel konferencia kezdődött. *Rosta Sándor* a Balatoni Intéző Bizottság főtitkára mondott vitaindítót, amelyhez többen kapcsolódtak, de nagy eredmények, megállapodások mégsem születhettek. A tanácskozás után közös fotó is készült a kastély előtt. Ezt követően egy kisebb delegáció Cserszegtomajra utazott és Csurka Istvánnak a sírnál elmondott szavai

után koszorút helyeztek el a cseszegi születésű író, a remek novellista *Szabó István* sírján: a Magyar Írók Szövetsége, a Művészeti Alap Irodalmi Szakosztálya és a Petőfi Irodalmi Múzeum. A cseszegtomaji általános iskola egyik tanulója Szabó novella részletét olvasta fel.

A búcsúebédre a *Gyöngyösi Csárdában* került sor. A vendégek természetesen meglátogatták a csárda mellett található romantikus sírt, *Vak Illés* és *Kökes Pista* feltételezett sírhantját.

Itt tulajdonképpen véget is ért az 1982-es emlékülés tiszteletére rendezett összejövétel. A konferencián elhangzott előadásokat könyv alakban megjelentettük, s e tanácskozásnak köszönhető, hogy M. Pásztor József megírta az IGE Íróheteinek történetét, amely az irodalom egyik fehér foltjának eltüntetésére tett eredményes kísérletet. S ez sem kevés!

Végezetül Fodor Andrásnak a tanácskozáson elmondott, ma is aktuális zárszavából idéznék: *„Szívügyem Keszthely, mert szülőföldem a Balaton környéke és vagyunk itt többen olyanok, akik mindig is úgy néztünk erre felé, mint a Balaton körüli helyek közt ama nagy hagyományú és jó légkörű városra, amelyiknek szellemi élete méltán megpendülhetne. És erre tulajdonképpen ez a találkozás is módot ad. Üdvösnek tartanám, ha bizonyos periódusokban megisméltődne. (...) Boldog lennék, ha ez a mai alkalom nem úgy íródna be az irodalomtörténetbe, hogy volt egyszer egy emlékülés Keszthelyen....”*

Elhangzott Keszthelyen, a Balatoni Íróhét 80. évfordulóján, 2012. szeptember 5-én.
